

REPUBLIKA E SHQIPËRIË

MINISTRIA E ARSIMIT
SPORTIT DHE RINISË

INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL
PËR MARRJEN E SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE
TË EDUKIMIT FIZIK
2019**

1. HYRJE

Aftësia e mësuesve për ta bërë arsimimin e nxënësve “preokupimin” kryesor të ditës, kërkon përkushtim, përgjegjshmëri dhe standarde të larta në punë dhe në sjellje. Mësuesit veprojnë me ndershmëri dhe integritet, kanë njohuri të forta përmbajtësore, përdorin dijet dhe aftësitë e tyre, por në të njëjtën kohë përditësojnë njohuritë nëpërmjet vetëvlerësimeve të vazhdueshme, krijojnë marrëdhënie pozitive profesionale dhe punojnë me prindërit në interesin më të mirë të nxënësve të tyre.

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e kategorive të kualifikimit të mësuesve të lëndës së edukimit fizik, është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit (IZHA) për t’u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së edukimit fizik në përgatitjen për testimin kombëtar për marrjen e kategorive të kualifikimit si dhe të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave Arsimore për të organizuar zhvillimin profesional për të gjithë mësuesit që do të hyjnë në këtë proces.

Programi është hartuar në përgjigje të kërkesave që MASR-js ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë e mësimdhënie – nxënies;
- programet lëndore të edukimit fizik, sporte dhe shëndet;

¹Dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASR-së që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- aspekte të pedagogjisë, metodologjisë në mësimdhënie-nxëniedhe përdorimit të TIK-ut në procesin mësimdhënie – nxënie të lëndës edukim fizik, sporte dhe shëndet;
- aspekte të etikës dhe të komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtjen shkencore të edukimit fizik, sporteve dhe shëndetit sipas programeve lëndore të edukimit fizik, sporte dhe shëndet.

2. QËLLIMI I PROGRAMIT

Qëllimi i hartimit të programit të zhvillimit profesional të mësuesve për efekt kualifikimi është:

- të ofrojë një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së edukimit fizik, sporte dhe shëndet në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese, si dhe DAR/ZA-ve, për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve. Në këtë aspekt, programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete;
- të ofrojë një program të detyruar për mësuesit që këtë vit do të marrin kategoritë e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar.

Programi synon që mësuesi:

- të njohë dhe të zbatojë legjislacionin arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore;
- të zotërojë kompetencat profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor, për një mësimdhënie të suksesshme;
- të demonstrojë aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e modeleve për organizimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të vlerësimit të nxënësve etj.;
- të tregojë përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim;
- të demonstrojë zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- të zotërojë zbatimin e rregullave drejtshkrimorë të gjuhës shqipe gjatë procesit të mësimdhënie - nxënies;
- të përdorë aftësitë e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit, si një nga risitë më të fundit në mësimdhënien bashkëkohore.

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar.

Për secilën fushë përcaktohen:

- kompetencat profesionale, si dhe rezultatet e pritshme për realizimin e këtyre kompetencave;
- literatura përkatëse rekomanduese në funksion të përvetësimit të kompetencave të fushës.

Përshkallëzimi i njohurive dhe aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë çështjet në të cilat duhet të përqëndrohet.

FUSHA “DOKUMENTACIONI ZYRTAR SHKOLLOR”	
Kompetenca	Literatura e rekomanduar
<p style="text-align: center;">“Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe të dokumentacionit shkollor”</p>	
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar dhe dispozitat normative të këtij sistemi; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës; • demonstron zbatimin konkret të udhëzimeve të MASR-së; • zbaton etikën profesionale të mësuesit; • respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit; • respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit; • zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. • Udhëziminr.27, datë16.08.2018“Për vitin shkollor 2018-2019 në sistemin arsimor parauniversitar”. • Udhëzimi nr. 30, datë 12.09.2018 “Për numrin e nxënësve për klasë dhe normat e punës mësimore në institucionet e arsimit parauniversitar”. • Udhëzimi nr. 1, datë 20.01.2017 “Për funksionimin e sistemit të zhvillimit të vazhdueshëm profesional të punonjësve arsimorë”. • Udhëzimi nr. 2, datë 12.02.2015. “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”.

	<ul style="list-style-type: none"> • Udhëzimi nr. 34, datë 11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. • Udhëzimi nr. 14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesëm të lartë”. • Urdhri Nr.6, datë 10.01.2018 për zbatimin e nismës “Tri lëndë në gjashtë orë”.
--	--

FUSHA: PROGRAME LËNDORE

Kompetenca “Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të edukimit fizik në shkollë”	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zbaton programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; • përshtat programin lëndor në përputhje me veçoritë e mjedisit në të cilin jep mësim; • përdor me efikasitet, në dobi të prirejeve bashkëkohore, fleksibilitetin dhe zbatimin e programit; • gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që ndihmojnë në përvetësimin e koncepteve dhe aftësive të parashikuara në program; • gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e nxënësve dhe nxisin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre; • harton rezultatet të nxëni për tema mësimore ose grup temash, tematikash, në përputhje me rezultatet e të nxënit të programit; 	<ul style="list-style-type: none"> • Korniza kurrikulare, 2014. • Kurrikula bërthamë AMU, klasatVI-IX, 2014. • Kurrikula bërthamë AML, klasatX-XII, 2016. • Programet me kurrikulën e bazuar në kompetenca, klasat VI-IX dhe klasa X-XII. • Udhëzues për zbatimin e programeve lëndore të edukimit fizik dhe sporteve.

<ul style="list-style-type: none">• kategorizon rezultatet e të nxënit të programit sipas niveleve të arritjes së të nxënit;• harton rezultate të nxëni specifike që u përgjigjen niveleve të ndryshme të nxënësve;• tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të edukimit fizik);• shpjegon lidhjen program mësimor - tekst nxënësi;• për zgjedh mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e programit;• siguron informacion që demonstroi lidhjen e edukimit fizik, sportive dhe shëndetit me shkencat e tjera dhe me jetën reale.	
---	--

**FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË, METODOLOGJISË DHE PËRDORIMIT TË TIK-
UT NË MËSIMDHËNIE-NXËNIE**

Kompetenca I	Literatura e rekomanduar
<p>“Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e edukimit fizik, sporteve dhe shëndet ”</p>	
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporteve dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstroi përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; • përshtat punën e tij me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjitiv të nxënësve; • demonstroi respekt, besim dhe objektivitet me nxënësit; • identifikoi nxënësit me nevoja të veçanta (nxënësit me aftësi të kufizuara dhe nxënësit e talentuar); • planifikoi punën afatshkurtër dhe afatgjatë me nxënësit me nevoja të veçanta; • edukoi të nxënësit dëshirën për t'u marrë me sport dhe aktivitete të ndryshme sportive; • organizoi mësimdhënien duke siguruar gjithëpërfshirjen e nxënësve në mbështetje të interesave individuale të tyre; • motivoi nxënësit, duke e konsideruar motivimin një çelës të progresit të tyre; • krijoi klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit; 	<ul style="list-style-type: none"> • Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017 • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në gjimnaz 2016. • Nivelet e arritjes (arsimi bazë dhe arsimi i mesëm), IZHA 2018. • Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij. • Udhëzues për kurrikulën me zgjedhje në gjimnaz, IZHA 2018. • Vlerësimi i nxënësit në arsimin e mesëm të ulët dhe në arsimin e mesëm të lartë. (<i>Material shpjegues në ndihmë të shkollave</i>), nëntor 2018.

<ul style="list-style-type: none"> • punon me prindërit për përmirësimin e progresit të nxënësit. • krijon klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit; • vlerëson me objektivitet arritjet dhe rezultatet e nxënësve në fusha të ndryshme të sportit. 	
Kompetenca II “Përdorimi i metodave dhe strategjive efektive në mësimdhënien e edukimit fizik, sporte dhe shëndet ”	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e një rezultati të caktuar; • përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e rezultateve të të nxënësve përmes krijimit të një situatë të nxënësve; • përdor metoda e teknika që nxënësin dëshirojnë të nxënësve për t'u marrë me sport; • planifikon një orë mësimore duke u bazuar në hapat e metodologjisë së lojës (volejball, basketboll, futboll , hendboll etj.); • përdor metoda e teknika që nxënësin zhvillimin fizik të nxënësve; • përdor metoda e teknika që sigurojnë pjesëmarrje dhe gjithëpërfshirjen në orën e edukimit fizik; • demonstroi teknika të ndryshme për vlerësimin e nxënësve; • shpjegon parimet e hartimit të një testi përmbljedhës. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017 • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në gjimnaz, 2016. • Nivelet e arritjes (arsimi bazë dhe arsimi i mesëm), IZHA 2016. • Udhëzues për kurrikulën me zgjedhje në gjimnaz, IZHA 2018. • Vlerësimi i nxënësve në arsimin e mesëm të ulët dhe në arsimin e mesëm të lartë. (<i>Material shpjegues në ndihmë të shkollave</i>), nëntor 2018. • Udhëzuesi për zhvillimin e lëndës së edukimit fizik, sporte dhe shëndet në arsimin e mesëm të ulët, dhjetor 2018. • Udhëzuesi për zhvillimin e lëndës së edukimit fizik, sporte dhe shëndet në arsimin e mesëm të lartë, dhjetor 2018.
Kompetenca III	Literatura e rekomanduar

<p>“Përdorimi i teknologjinë së informacionit dhe të komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe nxënies në edukimin fizik, sporte dhe shëndet”</p>	
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • realizon në bashkëpunim me nxënësin prezantime të evenimenteve sportive kombëtare e ndërkombëtare dhe zhvillimin e kampionateve të lojrave sportive dhe lojrave olimpike; • gjen dhe përdor materiale nga website për të pasuruar dhe perfeksionuar mësimdhënie-nxënien në edukim fizik; • përfshin nxënësit në projekte kurrikulare të lëndës së edukimit fizik apo në projekte kurrikulare të integruara për fushën e arteve, të cilat ndërthuren me kërkime, gjetje dhe përdorime materiale nga ëbsite. 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë që ka në fokus përdorimin e programeve kompjuterike.

<p>FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE TË KOMUNIKIMIT</p>	
<p>Kompetenca</p> <p>“Zbatimi i rregullave të etikës dhe komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit”</p>	<p>Literatura</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i lëndës së edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • njeh rregullat e etikës dhe të sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, 	<ul style="list-style-type: none"> • Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar. • Draft-Standardet profesionale të mësuesit në arsimin parauniversitar, IZHA 2016. • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.

nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor.	
---	--

FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE

Kompetenca “Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe”	Literatura
<p>Rezultatet e pritshme: <i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> njuh rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; demonstron zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> Drejtshkrimi i gjuhës shqipe.

FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS

Kompetenca “Respektimi i rigorozitetit shkencor në mësimdhënien e lëndës së edukimit fizik, sporte dhe shëndet”	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> shpjegon vlerat fizike konjiktive dhe afektive të veprimtarisë lëvizore dhe sportive; shpjegon parimet shkencore të të ushtruarit me aktivitet lëvizor dhe sportiv; argumenton kuptimin dhe shëndetin fizik e funksional (funksionet e aparatit respirator dhe kardiovaskular); shpjegon me saktësi zhvillimin e fleksibilitetit, forcës muskulare, zhvillimin e aftësive koordinative; përshkruan zhvillimin dhe ndryshimet fizike e trupore të nxënësve, nga njëri vit në tjetrin; përshkruan teknikat dhe rregullat e organizimit të lojërave sportive (volejball, basketboll, futboll); 	<ul style="list-style-type: none"> Tekste dhe materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen e lëndës. Metodika e edukimit fizik. Didaktika e edukimit fizik Programe lëndore AMU, AML

<ul style="list-style-type: none">• ofron këshilla profesionale për nxënësit që ushtrohen në mënyrë të pavarur me aktivitet sportiv;• shpjegon mirë faktorët e zhvillimit të përgatitjes së përgjithshme fizike (atletikë, gjimnastikë, fitnes);• mbledh informacion të saktë e bindës për nxënësit që duan të merren me aktivitete të ndryshme jashtë shkollës.	
--	--